

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ-CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Sus pe culme!

Minunată este soarta perlelor și plină de învățăminte pentru viața noastră omenească.

Din timpuri străvechi, perlele au fost căutate, prețuite și mai iubite decât celelalte comori ale pământului.

Ele veneau din adâncul mărilor de prin Indii ca apoi să strălucească ca cea mai aleasă podoabă în coroanele împăraților.

În urma multelor imperii prăbușite au rămas ca moștenire perlele scumpe.

Împărații cei mai puternici când voiau să-și arate favoarea lor deosebită pretenilor sau neamurilor le dăruiau perle.

Și la câți negustori de demult, visul cel mai fericit era să poseadă perle ca cea mai sigură și mai rentabilă avere.

Perlele ajung decorul cel mai prețios al hainelor bisericesti. Mănăstiri ajung să ocrotească ca alor cea mai mare avere, perlele câștigate.

Dar ce lucru interesant, ori unde se află aceste perle, fie vistieria împărătească, fie lada de fier a negustorilor, fie locul tainic al mănăstirilor, ele sunt păzite, ele sunt supravegiate cu ochi de vultur, perlele nu au libertate, perlele nu sunt lăsate de D-zeu să strălucească lor însăși, ci altora.

Perlele sunt comori pentru alții, pentru dânsule însă, niciodată altceva decât munca îndelungată, desfășurată, acolo în tăcerea adâncului mării, ca eșind la lumină să captiveze lumea cu frumseța și strălucirea lor.

O viață de episcop mi-se pare că să aseamănă perfect de bine cu viața perlelor.

Întâi, darul Domnului nostru Isus Hristos prin puterea lui nemărginită l-a scos și ca putere de gândire și ca putere de simțire și muncă din rândurile oamenilor obicinuiți.

Ochii lui văd mai multe, urechile lui aud suspinele cele mai tănuite, inima lui prinde și simte toate undele sufletești, cari vin din cea mai mare depărtare.

Îl doare tot ce doare pe fii săi și îl bucură numai ce bucură pe fii săi.

Să porți cu destoinicie frumseța și sarcina grea, împreună cu aceasta frumseța a darului D-zeesc, este un eroism în fața căruia lumea trebuie să se plece cu respect.

Al doilea, un episcop chiar ca și o perlă, nu mai este al său, toate însușirile lui frumoase au menirea să lumineze și să facă plăcerea sufletească a altora.

Inchis chiar ca și o perlă în cetatea de piatră a orașului, Episcopul zi și noapte trebuie să muncească pentru binele și fericirea altora.

Pietrile de pe drum au parte de soare și de libertate cât vreau, perlele însă nu au parte niciodată de bunurile mici ale petrilor de pe drum. Ele se arată totdeauna într'un cadru sărbătoresc și au parte numai la bucuriile mari.

Așa și un episcop privat de bucuriile mici ale vieții, el are parte numai de bucuriile mari.

Fără îndoială, între noi oamenii și între realizarea împărăției lui D-zeu pe pământ, este o distanță destul de mare.

Cu toții zăcem în lanțurile acestei lumi înșelătoare și trecătoare, datorită episcopului este să ne înalțe cu curajul lui, cu cuvântul lui, cu exemplul lui.

Preasfințite Părinte Grigorie!

Azi când împlinești 40 de ani din viață și aproape 4 ani de episcopat, am venit cu toții să Te vedem în atelierul Tău de muncă tăcută, grea și răbdătoare, dar așa de bogată în roade.

Așa suntem obicinuiți, să Te știm ca pe un sculptor care, atunci când dorește să scoată din piatra seacă cel mai desăvârșit op de artă, este mai acoperit cu praf și cu sudoare.

Așa Te-am găsit Preasfințite Părinte Grigorie!

gorie în mijlocul schinteiilor arzători, în mijlocul furtunii pe care o provoacă dușmanii bisericii cu ura lor, senin și muncitor.

Hristos Te-a ajutat și până acum să ne dai o serie bogată de cărți scrise, nu numai cu pricepere, ci și cu picături din fluidul tău sufletesc, cari au darul valului pelerin ce te mână înainte, vrei nu vrei.

Hristos Te-a luminat să inactivezi opera caritativă a bisericii, care nu prin înțelepciunea graiului ci, prin bunătate inimii, aduce pe mulți credincioși la biserică.

Hristos Ți-a întraripat sufletul cu atâtea porniri nobile ca să te faci exemplu viu și convingător ai fiilor Tăi duhovnicești.

Cea mai mare putere pe lume a fost și este exemplul. Și exemplu din viața lui Hristos, sub toate raporturile, ne dai nouă Preasfințite Părinte Grigorie.

Cu toți î-Ți spunem azi, de 3 ori vrednic Te-ai arătat darului primit dela Hristos de a duce la pășune turma, mielușei săi.

Alături de iubirea și recunoștința noastră ai primit dela Dl. nostru Isus un dar prețios, cununa *răbdării și a seninătății*, cu puterea de a le purta cum le-a purtat El, Mântuitorul lumii.

La vârsta de 40 ani omul se obicinuește cu spinii vieții acesteia, fie ei de orice fel, încât nu-i mai simte.

La vârsta de 40 ani răbdarea și seninătatea apucă frânele conducătoare în suflet.

La vârsta de 40 de ani încetează îndoilele și ținta vieții ne stă clară în față

Preasfințite Părinte Grigorie, înarmat cu cele mai frumoase însușiri sufletești, învăluit în dragostea lui Hristos, încunjurat de admirația și recunoștința noastră, să mergi înainte spre ținta care Te chiamă, devenind *marele arhieru al muncii pentru mântuirea neamului și o perla nestemată a bisericii noastre*.

Dr. Ștefan Cioroianu
protopep.

Sărbătorirea P. S. Sale Episcopului nostru.

În numărul trecut al revistei noastre s'a scris că în 13 Mai l. c. P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie împlinește etatea de 40 ani de viață.

Cu acest prilej membrii Consiliului nostru eparhial, în înțelegere cu corpul profesoral dela Acad. Teologică, au decis să dea acestei zile un timbru de sărbătoare, care deși se ficsașe

a se face în cerc familiar, a luat proporții neașteptate.

Luni în 13 l. c. la orele 11 s'a oficiat în capela dela Reședința Episcopescă o slujbă pioasă pentru sănătatea P. S. Sale părintelui Episcop. A pontificat I. P. C. Sa Arhimandritul Morușca, secondat de protopopii Cio-roian și Seculin, apoi de preoții: Vermeșan, Golumba, Țandrau, Codrean și diaconii Lavru și Albu.

La serviciul divin a participat P. S. Sa părintele Episcop, înconjurat de toți membrii Consistorului nostru, profesorii Acad. Teologice, o delegație a societății ortodoxe a femeilor Române filiala Arad, mai mulți protopopi, profesorii de religie din Arad, corpul profesorilor dela școala normală „Dumitru Țichindel“, o delegație a preoțimei din eparhia Aradului, o delegație a studenților Acad. Teologice, precum și mai mulți stimatori ai P. S. Sale, cari au aflat știre despre serbarea dela Episcopie.

După polihroane, când toată asistința a cântat „Intru mulți ani“ pentru M. Sa Regele Mihai, pentru P. S. Sa Episcopul Grigorie, pentru dinastia română și membrii Inaltei Regețe, publicul a trecut în saloanele Reședinței episcopicești, unde făcându-și apariția P. S. Sa părintele Arhimandrit Morușca a rostit următoarea cuvântare bine simțită:

Prea Sfințite Stăpâne!

Mi s'a încredințat cinstea deosebită de a Vă prezenta, la împlinirea celor 40 de ani de viață, felicitările sfetnicilor mai apropiați, ale slujitorilor devotați, cari Vă ajută la cârmuirea de Dumnezeu păzitei eparhii a Aradului și ale corpului profesoral dela Academia Teologică.

Rugăciunea săvârșită cu inimă curată, ca și prezența noastră aici, nu este numai un act de deferență, de curtoasie, obicinuită în raporturile de viață socială. Ci este prilejul de exprimare sinceră a celor mai calde urări de sănătate, purcese din dragostea și allpirea cu care Vă încunjurăm, ca și din admirația nefățărîtă pentru opera de păstorire, pe care o săvârșiți, cu atâta abnegațiune, râvnă și devotament până la uitare de sine, spre înălțarea, întărirea și înflorirea sf-tei noastre biserici și întru educația credincioșilor, în Duhul lui Hristos.

Nu mă volu încumăta eu să fac apologia suișului vieții P. Sf. Voastre, până la această culme a bărbăției frumoase. Știu că registrele școlilor, în cari V'a-ți făcut educația de eminent elev, păstrează date cari disting. Și institutele de învățământ superior cunosc pe studentul, care a fost în fruntea societăților studențești, de cultură și educație creștinească și românească.

V-am văzut străjuind la muncă osârdnică, uneori în nopți de veghe și de studiu, înainte de aceasta cu 10 ani, în slujba Consiliului Dirigent, la președinție, când și smerenia mea făcea serviciu la Resortul de culte și instrucțiune, pentru a ajuta, cu râvnă și însuflețire tinerească, pe cei chemați să desăvârșească opera unirii neamului, făcând legătură de tranziție dela un trecut înourat de suferințe și asuprelă, la bucuria și mângâierea înfăptuirii visului nostru de veacuri.

În vremurile acelea, de mari prefaceri, mulți s'au lăsat ispitiți și ademeniți de alte rosturi de viață și dintre slugitorii de seamă ai sfintei noastre biserici. Noi am urmărit cu mângâiere pe diaconul-director în Ministerul Cultelor, păstrând aceeași dragoste către slujba sf-tului altar și propoveduind același credință mântuitoare de pe amvon, alături de o productivă activitate literară, așa de binevenită pe terenul bisericesc. Știm că acest trecut de cinste în slujba bisericii și de muncă strădănică și valoroasă în ogorul ei, a fost pedestalul de înălțare în scaunul de ierarh al bisericii românești la o vrâstă, cum rar întregistreză istoria pe seama bărbaților conducători, în viața unui neam.

Iar acum, de aproape 4 ani încoace, mărturisesc orașele și mulțimea satelor, din largul cuprins al eparhiei noastre, însuflete de duhul apostolatului viu, pe care îi îndepliniți în numele lui Hristos. Sutele de mii de broșuri, revărsate cu dărnicie îmbelșugată pe toate cărările misionarismului religios, au ridicat dig de apărare împotriva puhoiului de rătăciră pierzătoare și au trezit conștiința ortodoxiei noastre românești în atâtea suflete lincezite.

Numărul mare de cărți tipărite, alcătuite cu inspirație și cu mișcăleală în nopți nedormite, puse în mâinile preoțimii, le-a inspirat conștiința răspunderii pentru datorile de păstori și mântuitori ai sufletelor. Pulația nouă în munca de refacere sufletească se resimte viu.

De altă parte inima nobilă și plină de iubire a P. Sf. V. a dat ființă fondului milelor și atâtea alte așezăminte caritative și culturale mărturisesc de grijă părintească a P. Sf. V. Și suntem mândri să știm, că personalitatea și activitatea literară și misionară a chiriarhului nostru iubit are ascendent simțit în întreaga biserică, din cuprinsul țării noastre scumpe.

Stăpâniți de admirație și adâncă recunoștință pentru frumoasa operă, realizată în vreme scurtă, — noi binecuvântăm ziua, în care cerescul Creator V-a împărtășit darul vieții, — și ne rugăm, cu rugăciune ferbinte, ca și de acum înainte, Hristos Domnul să Vă dăruiască sf-telor Sale biserici în pace, întreg, cinstit, întru zile îndelungate, drept îndreptând cuvântul adevărului.

Intru mulți ani stăpâne!

În numele preoțimii din eparhia noastră s'a prezentat o delegație, care în semn de iubire, omagiu și amintire plăcută au prezentat

P. S. Sale un condei și un creon de aur. Iar părintele profesor N. Tândrău a rostit următoarea vorbire frumoasă:

Preasfințite Stăpâne!

Istoria bisericii noastre ortod. române pomenește cu mare cinste pe câțiva dintre vlădicii secolului al 17 și al 18 ca d. p. pe Mitrop. Simion Ștefan din Ardeal, pe Mitrop. Ștefan, Teodosie, Antim Ivireanul și Grigorie IV. din Muntenia, pe Mitrop. Varlaam, Dosofteu și Veniamin Costache din Moldova, ca să amintim chiar numai pe cei mai însemnați.

Pomenirea acestor ierarhi va rămânea pentru totdeauna nepieritoare și glorioasă, mai ales pentru că ei în propoveduirea lor și-au ales ca cea mai de căpetenie armă tipărirea și traducerea de cărți și pe limba noastră românească. Cel mai mulți dintre ei și-au cernit mult mâinile lor proprii cu așezarea și rânduirea slovelor în teasc.

Și numai prin sillanțele lor nobile, prin strădania lor necurmată, s'a putut petrece mai apoi marele eveniment, cunoscut sub numele de introducerea limbii române în biserică și în viața de stat a țărilor române.

Dacă ostenelele acestor ierarhi au rămas încununate cu un titlu de glorie atât de însemnat și pentru timpurile, când nu se cunoștea așa de bine importanța cărții și a slovei tipărite, cu atât mai mare merit va avea o astfel de osteneală azi în secolul luminii și al culturii.

Suntem desigur fericiți — nu numai noi cei aici adunați, ci și întreaga preoțimea de sub păstoria Preasfinției Voastre — pentru că Vă putem da pe lângă altele și numirea, recunoscută de altfel de toată lumea, de *cel mai harnic și mai neobosit lucrător pe terenul scrisului și al tipăririi cărților*.

Sunteți între ierarhii de acum ai sfintei noastre biserici — deși abia azi împliniți 40 de ani de fericită viață — cel mai fecund autor și cel mai neostenit propovăduitor.

Mai în zilele trecute învățam cu elevele mele la ora de Religie, că zelul neobosit al Mitrop. Antim Ivireanul cu traducerea și tipărirea cărților, ajutat de dărnicia Domnitorului Constantin Brâncoveanul, a făcut pe acele vremi din Țara românească și biserică ei un centru de cultură și de lumină pentru întreg Răsăritul.

Suntem și mai fericiți în aceasta zi că putem face și noi o asemenea constatare despre ierarhul nostru. Zelul neobosit al Preasfinției Voastre, truda mișcătoare din zori și până 'n noapte, au făcut din eparhia Aradului, abia după câțiva ani de fericită păstorie, un centru de lumină și de aprigă propagandă pentru întreaga biserică noastră românească.

Pentru toată această muncă de albină harnică și înțeleaptă, desfășurată până acum și de sigur ca o încurajare pentru opera și mai vastă și mai cuminte

din viitor, preoțimea din eparhia Aradului Vă prezintă azi omagiile sale, și cele mai respectuoase urări de bine pentru noua epocă de viață în care intrați cu ziua de mâine, însoțite de acest mic semn de recunoștință. Se află în el două obiecte, pe care le-am crezut noi mai potrivite cu cele mai de seamă îndeletniciri ale Preasfinției Voastre. Vă rugăm nu căutați la pușinătatea și modestia formei ci judecați după cuviință tot fondul de dragoste al preoțimii, care cu atâta dragoste și voie bună a contribuit la procurarea lui. Primiți-l cu aceeași iubire caldă, cu care Vi-se dăruiește. Iar suma care a mai rămas din contribuiri incurse și poate și cele cari vor mai incurge, se va preda Administrației Cassel, pentru a fi alăturată la fondul eparhial al milei, vrând prin aceasta să încreștinăm frumoasa zi de azi și prin o faptă de milostenie; mai ales, că printre ierarchii pomeniți la început se găsește și unul Grigorie IV, al cărui nume îl poartă și Preasfinția Voastră și care în istoria bisericii noastre păstrează pe lângă alte vrednicii și frumosul nume de părinte al săracilor. Poate că această istorie vă va încununa odată și pe Preasfinția Voastră cu numele de al doilea părinte al săracilor, pentru multele opere de caritate ce le-a-ți înființat și până acum. Bunul Dumnezeu să Vă dea sănătate și putere ca să ajungeți pentru biserica noastră și un al doilea Grigorie Luminătorul.

Intru mulți fericiți ani Stăpâne!

În numele Soc. ortodoxe a fem. Române a vorbit D-na președintă Lili Crișan.

Profund emoționat P. S. Sa a răspuns:

*Inalt Prea Cuvioase,
Prea Cucernici Părinți
Iubiții Mei,*

Adevăratele bucurii sunt oaspeți rari ai vieții omenești, dăruită nouă de Dumnezeu. Rară bucurie mi-a dăruit și mie astăzi Domnul. Inalt Prea Cuvioșia Ta și Prea Cucernicul Părinte Tândrau a-ți binevoit a spune că cei patruzeci de ani de zile ai mei sunt o culme a muncii pline de zel și împreunăți cu multe nopți nedormite publicând lucrări literare bisericesti.

Este prea adevărat că ostenele mele sunt multe și grele, căci viața omului pe muncă trebuie să se întemeieze iar nu pe norocul atât de labil. Dar dacă munca mea are vre-un rezultat bun, mai întâi bunului Dumnezeu îl mulțumesc. Regele Enric al V-lea biruind asupra inamicilor săi, a ținut să mulțumească lui D-zeu pentru victoria câștigată. Când preotul său citea rugăciunea de mulțumită și rostea cuvintele Psalmistului: Nu nouă, Doamne, nu nouă, ci numelui Tău dă slavă, regele, a îngenunchiat și a mulțumit lui Dumnezeu.

Astfel mulțumesc și eu lui Dumnezeu pentru binefacerile primite până în ziua de azi. Mulțumesc apoi, scumpilor mei preoți că m-au ajutat să-mi fac datoria. Aduceți-vă aminte că în adunarea eparhială am re-

marcat munca preoților mei și pururea volu face aceasta cu plăcere căci nimic nu ne îndeamnă mai mult la muncă decât recunoștința.

Cu acest prilej dați-mi voie să vă atrag atenția asupra situației bisericii noastre și a datoriei ce avem în viitor.

Rândurile noastre, ale conducătorilor, au lipsă de mai multă coeziune, iar apărarea noastră trebuie să fie mai conștientă față de atacurile oculte și fâșișe ale francmasoneriei și baptismului. Decurând chiar un preot minorit din Arad a scris o broșură împotriva baptiștilor cari ne urăsc de moarte. Acești baptiști se pregătesc acum să scoată o foale săptămânală aici în Arad spre a ne ataca, au înființat un fond de apărare și în Septembrie a. c. vor jubila cei 50 de ani de subminare a ortodoxiei române.

În anul 1930 vor avea un congres la noi cu reprezentanți din vre-o 8 state europene!!!

Noi vom duce lupta înainte. Intemeiați pe dragostea manifestată azi față de Noi, vom munci fără preget și, ca odinioară sfântul Pavel, ostenim lucrând cu mâinile noastre, ocărăți fiind, grăm de bine, izgoniți fiind răbdăm (I. Cor. 4. v. 12).

Vom lua aminte de noi și de toată turma ce ni s'a încredințat, vom ruga pe Dumnezeu să ne ajute a face munca evanghelistului.

Pe lângă apărarea și răspândirea credinței, între altele în să vă spun aici, că voi purta grije de săracii cari nu din vina lor suferă și duc lipsă de lucruri vremelnice.

Și fiindcă prin prea iubitul părinte Tândreu, scumpa mea preoțime, mi-a dăruit un condeiu și un creon de aur, vă rog să primiți mărturisirea mea că aceste daruri le consider simboluri ale muncii mele viitoare, asupra căreia cer binecuvântarea lui Dumnezeu.

Vă mulțumesc tuturor pentru dragostea arătată și vă rog fierbinte că intrucât cu vre-un cuvânt v'as fi mahnit, să mă lertați, căci afară de aceasta nu știu să fi săvârșit către cineva vre-un rău.

Fiiți binecuvântați!

La sfârșit publicul a făcut ovații frenetice părintelui Episcop, care a oferit o agapă tuturor celor ce L'au cercetat.

Iar la oarele 1, a dat o masă la care a participat 24 de persoane.

După masă P. S. Sa s-a fotografiat în mijlocul funcționarilor dela Episcopie, a profesorilor dela Seminar și a delegaților preoțimeii.

Seara încă a fost cercetat P. S. Sa de o mulțime de intelectuali, cari au fost reținuți la masă. Tot în cursul zilei de 13 Mai a. c. părintele Episcop a primit o mulțime de telegrame de felicitări și urări de bine din tot cuprinsul patriei noastre.

Vizita canonică

a Pr. Sf. Sale Părintelui episcop
Dr. Grigorie Gh. Comșa la comunele din
protopopiatul RADNA.

Se continuă vizitațiile cananonice întrerupte la finea anului 1928. Inceputul s'a făcut la comunele din protopopiatul Radna, cari n'au fost încă vizitate.

De astădată au fost vizitate următoarele comune: Baia, Slatina, Săvârșin, Timeșești, Trăoaș, Toc, Ilteu, Sălțiște, Corbești, Roșia, Petriș, Pârnești, și Lupești — comune sărace, așezate în regiuni foarte frumoase, unde e o plăcere să călătorești, când e timp frumos. Toamna, iarna și primăvara însă, când e timp urât și ploios, călătoria e împreună cu mari greutateți și neajunsuri, căci trebuie să treci prin pârauri pietroase, gropi, văi și dealuri.

Această vizitație a fost una din cele mai grele tocmai din cauza că în ultimele două zile a plouat — ploale mărunță și întinsă. — Călătoritam cu automobilul, cu decovilul, cu trăsura țărănească și cu carul cu 4 boi. Numai aeroplanul ne-a mai lipsit. Ar fi fost bine venit mai ales la Slatina și la Lupești, unde drumurile rele ne-au scuturat și măduva din oase.

În toate comunele s'a oficiat servicii divine s'a predicat s'au citit rugăciunea de deslegare și s'au împărțit broșuri din „Biblioteca creștinului ortodox“

Prețutindenți, Pr. Sf. Sa a fost întâmpinat de un mare număr de credincioși și a fost primit cu multă dragoste și bucurie mai ales că în cele mai multe din aceste comune, picior de episcop n'a călcat până acum.

Pr. Sf. Sa a plecat dela reședință, Sâmbătă în 20 Aprilie a. c. însoțit de consilierul referent Mihaiu Păcățian și diaconul Lavru Florea. Dela Giulița s'a atașat Pr. C. Sa părintele protopop Procopiu Givulescu și dl. primpretor Ioan Cornea.

Dela Giulița până la Baia am mers cu decovilul

La marginea satului Pr. Sf. Sa a fost întâmpinat de primarul comunei. Poporul ne-a așteptat înaintea sf. biserici; iar preotul Damaschin Medrea a întâmpinat pe Pr. Sf. Sa în ușa sf. biserici. Se oficiază serviciul divin. Pr. Sf. Sa ține o puternică predică îndemnând poporul la pace și bună înțelegere. Convingerile pozitive să nu fie motiv de vrajbă în popor.

Din raportul părintelui Damaschin Medrea relevăm următoarele momente mai însemnate:

Cea mai veche urmă despre existența acestei parohii se află pe la anul 1479. Locuitorii cel dintâiu ai acestei parohii au fost aduși și colonizați aici din Abrud, ca să lucreze minele de aramă și mangan, ce se află în hotarul acestei comune.

În Baia nu avem sectari. Poporul e bun și sânguinos. Biserica e bine provăzută cu ornate frumoase cu toate cărțile rituale, cum și cu celelalte obiecte și

recvizite necesare serviciului divin — toate din dăruirile benevole ale credincioșilor. Parohia are mai multe fonduri — toate înființate din dărnicia poporului.

După serviciul divin, părintele D. Medrea ne-a oferit o binevenită gustare după ce masa am luat-o în Arad la ora 11 a. m.

Dela Baia continuăm drumul spre Slatina cu trasura țărănească pe care greu te urci dar și mai greu te cobori din ea. Aici am avut plăcerea să trecem prin pârauri petroase cari ne-au scuturat și creeri din cap. Credeam că acest drum nu mai are sfârșit Biserica e situată în deal. Obosiți cum am fost, abia am urcat dealul. Poporul ne-a așteptat înaintea sf. biserici. Se oficiază serviciul divin. Pr. Sf. Sa ține o predică foarte instructivă combătând pe ce cei se lapadă de credința strămoșească. Se citește rugăciunea de deslegare și se impart broșuri. După ce am stat câteva minute la locuința părintelui Devan, am întors la Baia cu aceeași trăsură cu care am venit, iar dela Baia până la Giulița — cu decovilul.

La Giulița ne-a așteptat dl Dr. Romoald Coțoiu medic și deputat în Adunarea eparhială din Arad cu trei automobile. De aici am trecut la Săvârșin, un centru foarte simpatic, unde am sosit la ora 8 seara.

Pr. Sf. Sa a fost găzduit la dl Dr. R. Coțoiu care a dat o masă în onoarea Pr. Sf. Sale.

Duminecă în 21 Aprilie a. c. în sf. biserică din Săvârșin s'a oficiat sf. liturghie. Pr. Sf. Sa a fost condus la sf. biserică cu procesiune fiind mult popor de față. La serviciul religios au asistat revizorul eparhial Ioan Georgea, protopopul Procopiu Givulescu, consilierul refer. Mihaiu Păcățianu, preoții Iosif Ognean, Petru Eleneșlu, Iosif Turcu și diaconul Lavru Florea. Răspunsurile la serviciul divin au fost date de corul bisericesc bine condus de inv. Iosif Păcurariu. În cursul sf. liturghii clericul Ioan Bencecan a fost hirotonit diacon. Biserica mare, spațioasă arhiplină de credincioși.

Din raportul părintelui Iosif Ognean despre situația parohiei reținem următoarele momente mai însemnate:

Comuna Săvârșin e foarte veche de pe la anul 1479. La 1510 a avut o cetate, a cărei urme se văd și astăzi. Locuitorii acestei comune dela început au fost români ortodocși. Astăzi Săvârșinul are 1107 suflete cu 324 familii ortodoxe. Sectari nu sunt. Locuitorii nu sunt alcoolști; dar luxul e binișor desvoltat, precum și sistemul de a avea numai un copil Deși starea materială a credincioșilor e slabă, totuși biserica și școala, au fost zidite din puterile proprii ale credincioșilor fără nici un ajutor din altă parte.

După acest raport. Pr. Sf. Sa ține o înălțătoare predică tălmăcind sf. Evanghelie a zilei spre marea edificare a credincioșilor.

După masă trecem la parohia Timeșești, care numără abia 340 suflete. Ne așteaptă tot satul. Se

oficiază serviciul divin Pr. Sf. Sa predică despre vindicarea slăbănogului dela lacul Vitezda, care predica a făcut o impresiune adâncă asupra poporului. Se citește rugăciunea de deslegare și se impart broșuri Sectari nu avem.

Dela Timișești trecem la *Trăoaș* care numără 730 credincioși ortodocși români. Biserica e mică din anul 1750. Serviciul divin se oficiază afară înaintea sf. biserici pentru că biserica s'a dovedit a fi de astădată neîncăpătoare pentru poporul numeros care se adunase. Pr. Sf. Sa în predica ținută îndeamnă poporul să adune fonduri pentru zidirea unei biserici, căci cea veche nu mai corespunde trebuințelor sufletești ale credincioșilor. Fiecare generație trebuie să aducă jertfă corespunzătoare pentru biserică. Se citește rugăciunea de deslegare și se impart broșuri. Pr. Sf. Sa se întreține cu mai mulți credincioși, dându-le povețe îndemnuri și mângăindu-i.

Dela Trăoaș întorcem iarăși la Săvârșin la Dl medic Dr. R. Coțoiu unde Pr. Sf. Sa e găzduit și îi sfințește casa în prezența unui public select. Să dea Dumnezeu ca exemplul Dlui Dr. R. Coțoiu vrednic de toată lauda să-l urmeze câți mai mulți intelectuali dând pildă bună poporului pentru că în definitiv, poporul va fi așa, cum îl va crește și direcționa clerul și conducătorii săi mireni, și în general — intelectuali.

Dl Dr. R. Coțoiu a dat o cină în onoarea Pr. Sf. Sale. Prea stimata Doamnă a făcut totul, ca oaspeții să se simtă foarte bine, ca și acasă. Dl Dr. R. Coțoiu are două fetițe (de 4—6 ani) foarte drăguțe și inteligente cari ne-au delectat cu declamațiuni și cântări în limba română și franceză.

Luni în 22 Aprilie a. c. am trecut la *Toc* cu trei automobile, însoțiți de Dl Dr. R. Coțoiu, Dl Primpretor Cornea Dl. Inginer Pelea și Dl notar din Săvârșin. Deși zi de lucru, — biserica a fost arhiplină de credincioși. Se oficiază un scurt serviciu divin. Pr. Sf. Sa predică despre întrebunțarea înțeleaptă a timpului și despre datoria părinților de a premerge cu exemplu bun înaintea copiilor. Se citește rugăciunea de deslegare și se impart broșuri.

Dela Toc trecem la *Ilteu*. Aici avem 683 credincioși ortodocși români. La intrarea în comună, primarul urează Pr. Sf. Sale bun sosît; iar preotul locului Petru Binchici întâmpină pe Pr. Sf. Sa în ușa sf. biserici. Școlarii formează un spalier până la intrarea în biserică. Biserica e mică și veche. Pr. Sf. Sa la sfârșitul serviciului divin, predică despre rugăciune și biserică cari apropie pe om de Dumnezeu și de aproapele său. Îndeamnă poporul la pace și bună înțelegere. Se citește rugăciunea de deslegare și se impart broșuri. Pr. Sf. Sa se întreține cu credincioșii interesându-se de viața și ocupațiunile lor.

Dela Ilteu trecem la Săliște. Aici avem 320 credincioși ortodocși români. Primarul comunei întâmpină pe Pr. Sf. Sa la intrarea în comună, iar preotul

Gheorghe Marcu în ușa sf. biserici. Biserica este situată pe un deal pe care abia am putut urca. La serviciul divin cântă corul bisericesc destul de bine. Pr. Sf. Sa predică despre îngrijirea sufletului care este cea mai mare bogăție a omului. Se citește rugăciunea de deslegare și se impart broșuri.

De aici trecem la Petriș. Aici Pr. Sf. Sa cu întreagă suită suntem găzduți și bine primiți la Dl căpitan Simincean, unde luăm și masa.

(urmează)

Adunarea eparhială.

Ședința II-a

ținută la 29 Aprilie 1929.

Președinte: Prea Sfinția Sa Episcopul Dr. Grigorie Gh. Comșa. *Secretar:* Gh. Andraș.

Prea Sfinția Sa Episcopul Grigorie deschide ședința la orele 10 a. m.

11. Se citește sumarul ședinței I-a, și se verifică.

12. Prezidiul prezintă cererile de concediu ale deputaților: Dr. Ioan Jucu și Dr. Romuald Coțoiu pe întreaga durată a sesiunii.

Concediile cerute se acordă.

13. Deputatul Dr. Dimitrie Chiroiu, prezintă cererea comunei bisericești din Toraculmic, pentru a i se concesiona sesiunea parohială pe timp de 5 ani în vederea clădirii casei parohiale de acolo.

Cererea se dă Comisiei de petițiuni.

14. Raportorul Comisiei de candidare Dr. Dimitrie Chiroiu, propune a se alege în Comisia următorii membrii supleanți:

I. In Comisia organizatoare: Fabriciu Manullă, Dr. Eugen Beleş și Dr. Dimitrie Chiroi,

II. In Comisia bisericească: Cornel Lazar, Teodor Burdan și Dr. Aurel Grozda,

III. In Comisia culturală: Gherasim Andru, Dr. Pompiliu Cioban și Dr. Romuald Coțoiu,

IV. In Comisia economică: Petru Marșieu, Alexandru Vlad și Dr. Emil Micloși,

V. In Comisia de validare: Florian Roxin și Dr. Ioan Jucu,

VI. In Comisia petiționară: Adam Groza și Dr. Teodor Babuția,

VII. In Comisia bugetară: Sava Tr. Seculin și Dr. Adam Iancu și

VIII. In Comisia de candidare: Dr. Patrichie Țiucra și Dr. Coriolan Balta.

Adunarea eparhială declară aleși pe cei propuși de comisie.

15. Raportorul Comisiunii organizatoare Ioan Georgia citește raportul general al Consiliului eparhial plenar din Arad Nr. 2213 | 1929 despre activitatea sa în anul 1928 și în numele comisiunii propune,

iar Adunarea eparhială ia la cunoștință în general acest raport, care se va tipări ca anexă la actele Adunării eparhiale (Anexa C). În special se ia la cunoștință punctele 1—12 și 15 din acel raport.

16. Cu referire la p. 5. din acelaș raport al Consiliului eparhial Nr. 2213 | 1929 referitor la trecerea la pensiuine a Prea Cucernicului Părinte Gherasim Sârbu, fost protopop al tractului Belinț, acelaș raportor în numele aceleiași comisiuni, propune, iar Adunarea eparhială

exprimă P. C. Sale Gherasim Sârbu mulțumită pentru serviciile aduse bisericii ca protopop în curs de aproape de 3 decenii.

17. Acelaș raportor cu privire la p. 13 din acelaș raport al Consiliului eparhial Nr. 2213 | 1929, referitor la regularea dreptului de pensiuine al profesorilor dela Academia teologică și al funcționarilor eparhiali, în numele aceleiași Comisiuni propune, iar Adunarea eparhială, după o discuțiune largă, la care au luat parte deputații: V. Goldiș, Dr. Teodor Botiș, Dr. A. Bogdan, Dr. Pompillu Cioban și Dr. Mihail Mărcuș, hotărăște:

a se înainta înaintului Guvern un memoriu documentat pentru a obține justele revendicări, fie pe cale de schimbare a Legii pensilor, fie prin recunoașterea drepturilor câștigate pe timpul regimului maghiar.

18. Acelaș raportor cu privire la p. 14 a raportului Consiliului eparhial Nr. 2213 | 1929 referitor la împlinirea a o sută de ani dela suirea celui dintâiu episcop român Nestor Ioanovici pe scaunul episcopesc al Aradului în numele aceleiași Comisiuni propune, iar Adunarea eparhială decide:

ca la timpul său să se convoace o ședință festivă a Adunării eparhiale pentru comemorarea acestui însemnat eveniment din istoria eparhiei Aradului.

19. Acelaș raportor citește raportul special al Consiliului eparhial Nr. 3854 | 1928 referitor la propunerea deputatului Dr. Gh. Ciuhandu în cauza validării mandatelor atacate prin protest și în numele aceleiași comisiuni propune, iar Adunarea eparhială hotărăște:

se admite propunerea Consiliului eparhial în sensul: „Consiliul eparhial, dacă ar fi cazul, când adică din protest s'ar putea constata posibilitatea vre-unor abuzuri, va ancheta fără întârziere prin un exmis al său acuzele aduse prin protest și rezultatul an-

chetei îl va înainta Adunării eparhiale spre competență afacere în ceea ce privește validarea mandatelor. Prea Sf. Sa Chiriarhul și în asemenea cazuri independent de hotărârea Adunării eparhiale are dreptul și datoria de a aplica sancțiunile ce le va găsi de cuvlință, pentru pedepsirea abuzurilor prevăzute în §-ul 24 al Regulamentului pentru alegerile de deputați, față de toate persoanele, cari fac parte din cadrele constituțiunii noastre bisericești.

20. Acelaș raportor al comisiunii organizatoare citește raportul special al Consiliului eparhial Nr. 5792 | 1928 referitor la Statutele pentru administrarea fondului eparhial al miilelor precum și proiectul de statute și la propunerea raportorului, făcută în numele comisiunii

Adunarea eparhială primește statutele în forma propusă de Consiliul eparhial cu modificarea că în loc de „fondul central” se va pune în tot locul expresiunea: „fondul eparhial”. Statutele se vor tipări între anexele proceselor verbale (Anexa G).

21. Acelaș raportor al comisiunii organizatoare privitor la raportul special al Consiliului eparhial Nr. 6791 | 1928 despre reîncorporarea parohiei Bata la protopopiatul Lipova dela noul protopopiat al Birchișului, în numele comisiunii propune, iar Adunarea eparhială decide:

avându-se în vedere situația topografică a parohiei Bata și posibilitatea unei mai bune administrațiuni în legăturile protopopiatului Lipovei, aprobă reîncorporarea acestei parohii la protopopiatul Lipovei, dela protopopiatul Birchișului.

22. Acelaș raportor în numele aceleiași comisiuni privitor la raportul special Nr. 6959 | 1929 în chestiunea administrațiunii fundațiunii Gavril Faur de Teiuș, propune, iar Adunarea eparhială decide:

Adunarea eparhială, în numele eparhiei Aradului, renunță la orice drept al său la fundațiunea Gavril Faur de Teiuș și decide ca averea acestei fundațiuni să se transpună eparhiei Orăzii-Mari și sub administrarea acelei eparhii.

23. Raportorul comisiunii bisericești, Traian Vățianu, citește raportul general Nr. 2256 | 1929 al Consiliului eparhial secția bisericească, despre activitatea sa în cursul anului 1928 și în numele comisiunii propune, iar Adunarea eparhială

ia cunoștință de acest raport în general și ca bază pentru discuția specială. Raportul se va tipări între anexele procesului verbal al Adunării eparhiale (Anexa D).

24. Intrându-se în dezbateră specială a aceluiaș raport al Consiliului eparhial Nr. 2256

| 1929, acelaș raportor propune în numele comisiei bisericești, iar Adunarea eparhială

ia la cunoștință partea I generală precum și cea specială p. 1, lit. a. c., g., apoi p. 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 16, 17, asemenea și partea III-a referitoare la datele statistice și exprimă mulțumiri autorităților pentru ajutoarele date.

25. În legătură cu p. 1 lit. b și d, din acelaș raport al Consiliului eparhial Nr. 2256 | 1929, privitoare la împroprietărirea preoților și majorarea dotațiilor, comisiunea bisericească prin acelaș raportor propune, iar Adunarea eparhială decide:

Consiliul eparhial este invitat să intervină din nou direct și prin organele metropolitane, ca și prin cele centrale administrative, ca pe viitor, preoțimea noastră să fie împărțită din ajutorul ce se dă în acest scop de către stat.

26. În legătură cu partea 1, lit. e., din acelaș raport al Consiliului eparhial Nr. 2256 | 1929, privitor la oprirea petrecerilor cu joc în posturi, acelaș raportor al aceleiași comisii propune, iar Adunarea eparhială decide:

Consiliul eparhial va interveni la Sfântul Sinod ca prin puterea sa morală să obțină dela autoritatea de stat măsuri în consecință.

27. Referitor la p. 1 lit. f. din raportul Consiliului eparhial Nr. 2256 | 1929, despre ajutorarea cântăreților bisericești, raportorul aceleiași comisii propune, iar Adunarea eparhială decide:

Consiliul eparhial va interveni la Consiliul Mitropolitan ca chestiunea retribuirii cântăreților bisericești să fie rezolvată după împrejurările noastre specifice.

28. Referitor la p. 1 lit. h din acelaș raport al Consiliului eparhial Nr. 2256 | 1929 în chestiunea augmentării fondurilor culturale pentru ajutorarea instituțiilor bisericești și naționale, raportorul în numele aceleiași comisii propune iar Adunarea eparhială decide:

Consiliul eparhial este invitat să depună noi stăruințe ca și județul Arad să arate mai multă bunăvoință ca în trecut.

29. În legătură cu p. 7, din raportul Consiliului eparhial Nr. 2256 | 1929, privitor la vizitațiunile canonice, acelaș raportor în numele aceleiași comisii propune, iar Adunarea eparhială

exprimă recunoștința sa Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop, pentru apostolatul ce-l face cu vizitațiunile canonice, aducând mângăiere și întărirea conștiinții religioase și naționale în sufletele credincioșilor și îndeosebi ale celor din Jugoslavia.

30. Referitor la activitatea oficiilor și corporațiilor parohiale cuprinsă în p. 12 al raportului Consiliului eparhial Nr. 2256 | 1929, raportorul aceleiași comisii propune, iar Adunarea eparhială decide:

Adunarea eparhială invită Consiliul eparhial să îndrume oficiile și corporațiunile parohiale a se preocupa tot mai mult de problemele religioase, culturale, sociale după împrejurările locale și cerințele actuale.

31. Referitor la activitatea pastorală a preoțimei cuprinsă în p. 14 al raportului Consiliului eparhial Nr. 2256 | 1929, raportorul aceleiași comisii propune, iar Adunarea eparhială decide:

Consiliul eparhial este invitat să arate în viitor în ce măsură este sprijinită această activitate de deputații noștri miren și de intelectualii localnici (hot. 28 | 1928).

32. Referitor la p. 15 din raportul Consiliului eparhial Nr. 2256 | 1929, despre viața religioasă morală a poporului, acelaș raportor al Comisiei bis. propune, iar Adunarea eparhială

ia cu bucurie la cunoștință scăderea numărului trecerilor dela biserica noastră și sporirea însemnată a numărului celor întorși la sânul bisericii ortodoxe, precum și a celor cari s'au mărturisit și împărțit în cursul anului.

33. Referitor la propunerea cuprinsă în raportul Consiliului eparhial Nr. 2256 | 1929, la p. 18, p. 1. privitoare la ajutorarea construirii de biserici, case parohiale și culturale din partea comunelor politice și județe și referitor la propunerea de sub p. 3 în chestia recăștigării pământurilor expropriate dela fondul preoțesc, raportorul aceleiași comisii propune, iar Adunarea eparhială decide:

a) se va face din nou intervenție ca ajutoarele dela comunele politice și dela județe să fie date în măsură corespunzătoare cerințelor împreunate cu zidirea bisericilor, a caselor parohiale și a caselor culturale,
b) se va interveni la organele în drept ca pământurile fondului preoțesc de pensii, cari s'au expropriat să fie recăștigate, respective să fie restituite din rezervele de Stat.

34. Referitor la propunerea cuprinsă în p. 18, p. 2, al raportului Consiliului eparhial Nr. 2256 | 1929, privitoare la preoții, cari vor fi hirononisiți pe baza unui examen sumar, fără absolutor teologic, raportorul aceleiași comisii propune, iar Adunarea eparhială decide ca:

preoții respectivi să fie legați de parohia pentru care au fost sfințiți, fără dreptul de a trece la alte parohii.

35. Deputații Dr. L. Georgevici și Dr. A. Bogdan susțin o participare cât mai largă a

deputaților sinodali la vizitațiunile canonice precum și colaborarea preoțimii cu toate societățile culturale și în special cu „Astra” și „Asociația Culturală Bănățeană”.

Adunarea eparhială aderă la aceste dezerate.

36. Președintele ridică ședința la ora 1,15 p. m. fixând termenul porximei ședințe pentru ora 4 p. m. a aceleiași zile, când urmează a se debate rapoartele comisiilor economice, de validare și culturale.

Președinte: Secretar:
(ss) † Grigorie (ss) Gheorghe Andraș
Episcop.

Ședința III.

ținută la 29 Aprilie 1929.

Președinte: Prea Sf. Sa Episcopul Dr. Grigorie Comșa. Secretar: Dr. Vasilie Mircu. Prea Sfinția Sa Episcopul Dr. Grigorie Gh. Comșa, deschide ședința la ora 4 $\frac{1}{2}$ d. m., iar secretar al ședinței desemnează pe Dr. Vasilie Mircu.

BCU Cluj / Centra

37. Sumarul ședinței premergătoare nefiind redactat

verificarea lui se amână pentru ședința următoare.

38. Urmează la ordinea zilei raportul comisiunii economice. Raportorul Păr. P. Givulescu citește raportul general al secțiunii economice a Consiliului eparhial Nr. 2446 | 1929 despre gestiunea anului 1928 și propune,

iar Adunarea eparhială ia raportul în general la cunoștință și hotărăște a se tipări între anexele adunării (Anexa F.) Totodată se primește propunerea Comisiei de a se radia următoarele sume, cari s'au scăzut din valoarea averilor mobile și imobile sub titlul de deteriorare și pretensiuni restante devenite neincasabile:

a) dela fondul instruct. episcopesc	Lei 59.665.—
b) dela fondul preoțesc taxa de membru dela fostul preot Liviu Rada	„ 165.—
c) dela fondul Ioan Mețianu și tipografie, scăderea din valoarea mobilierului, conform bilanțului	„ 29.700.—
și ștergerea abonamentelor restante pentru „Biserica și Școala”	„ 525.—
<hr/>	
Total Lei	30.225.—

d) dela librăria diecezană scădere din valoarea mobilierului conform bilanțului	Lei 7720.—
pretensiuni restante neincasabile pentru lucrări de croitorie	„ 1131.—
și dela calendare	„ 8831.20
<hr/>	
Total Lei	17.682.20
<hr/>	
Total Lei	107.737.20

39. Relativ la raportul special al Consiliului Eparhial secția economică Nr. 1768 | 1929 despre socoțile fondurilor și fundațiilor și ale depozitelor de casă administrate de Consiliul eparhial în anul 1928 comisiunea economică prin acelaș raportor propune

iar Adunarea Eparhială ia în considerare raportul, aprobă socoțile și dă Consiliului eparhial descărcarea cuvenită. Raportul despre fonduri și fundațiuni se va tipări între actele adunării (Anexa I).

40. Urmează la ordinea zilei raportul comisiunii de validare. Raportorul Dr. Teodor Botiș în numele comisiunii, referitor la raportul Consiliului eparhial Nr. 1528 | 1929 în chestia anchetei efectuită în circumscripția Chișineu asupra pretinzelor abuzuri la alegerea membrilor în adunarea Eparhială face următoare propunere: În considerare că din declarațiunile martorilor, precum și a contestatorilor nu se poate constata dacă afirmațiunile din contestație sunt bazate, ci din contră din depunerile martorilor este evident, că alegerile din circumscripția Chișineu au decurs în ordine și fără ingerințe din partea organelor administrative, în considerare că motive pentru urmărirea organelor bisericești nu sunt și în considerare că reclamanții, conform procesului verbal dresat la oficiul parohial din Socodor la 8 febr. 1929, au declarat că revocă contestația pe motivul că ei la iscălire n-au avut cunoștință despre conținutul contestației, procedura să se sisteze.

Adunarea eparhială primește propunerea.

41. Raportorul comisiunii culturale d. Dr. T. Botiș citește raportul general al Consiliului eparhial, secția culturală, Nr. 2375 | 1929, despre activitatea sa din 1928 și la propunerea aceluiaș raportor făcută în numele comisiunii

Adunarea Eparhială ia la cunoștință în general acest raport, și dispune tipărirea lui între anexele Adunării Eparhiale (Enexa E).

42. Intrându-se în desbaterea specială a raportului secțiunii culturale a Consiliului eparhial Nr. 2375 | 1929 acelaș raportor face, în numele comisiunii culturale, referitor la punctul 1, următoarea propunere:

1. Adunarea eparhială nici pe un moment nu abandonează principiul susținerii și pe mai departe a școlii confesionale, care este instituția cea mai chemată de a face instrucția și educația cea mai fericită a poporului nostru. Mai departe propune ca comunele noastre bisericesti să fie îndrumate în vederea susținerii școlii confesionale, ca să-și valideze dreptul lor de proprietate asupra saletelor de învățământ și a locuințelor învățătorești față de comunele politice, cari în senzul legii școlare sunt susținătoarele școlilor primare, cerându-le pentru folosirea edificiilor școlare confesionale chiria cuvenită.

În legătură cu această propunere a comisiunii la cuvântul d. deputat V. Goldiș. D. Sa face un emoționant istoric al școlii confesionale din trecut din punct de vedere religios și național, spunând în rezumat următoarele:

Ascultând raportul general al Consiliului eparhial asupra problemelor culturale în eparhia ortodoxă română a Aradului, și special în chestia învățământului primar și constatând cu mâhnire faptul, că în noul nostru stat român a fost desființată școala primară ortodoxă română, ca școală confesională, considerând, că prin acest fapt biserica ortodoxă română, care se confundă cu istoria și însăși ființa poporului românesc, a fost lipsită de cea mai generatoare tradiție a sa și că astfel i s'a luat instrumentul cel mai eficace de educație religioasă a națiunii române, fără de care idealul oricărei comunități umane se ofilește și se distruge, considerând că statul român în lipsa unei concepții conștiente în chestia învățământului public și sub greutatea convențiilor internaționale, desființând școala confesională ortodoxă română, tot atunci a lăsat în ființă și sprijinește chiar în abundență materială școala confesională a altor biserici neromânești în Țara-Românească, prin care fapt biserica strămoșească a neamului românesc în statul său propriu este așezată în inferioritate față de bisericile străine, unele chiar cu tendințe puțin amicale pentru națiunea română și statul român, considerând în sfârșit că socotim școala confesională primară mult superioară celei de stat pentru formarea caracterului moral al poporului nostru, fără de care acest popor este sărăcit de cea mai puternică armă de afirmare proprie în concurența neamurilor, Adunarea eparhială a eparhiei ortodoxe române a Aradului susține dreptul său la școala primară confesională, cere cu insistență Guvernului român restituirea în realitate a acestor școli prin mijloacele ma-

teriale ale statului, care prin aceasta își va asocia cel mai important factor în conducerea spre progres a națiunii române și exprimă nădejdea, că poporul românesc reculegându-se din zăpăcirea postbelică el însuși va cere și va impune guvernanților săi restituirea învățământului primar în cadrele școlii confesionale.

Adunarea eparhială, fiind pătrunsă de adevărul cuprins în expozeul d. deputat V. Goldiș, primește cu aclamațiuni propunerea Comisiei.

43. În legătură cu raportul special al Consiliului eparhial numerii 4592 | 1928 și 1757 | 1929 cari privesc situația școlii normale comisia prin acelaș raportor al său propune: Adunarea Eparhială să invite Consiliul Eparhial, ca prin un memoriu documentat să intervină din nou la Dl. Ministru al Instrucțiunii în senzul ca să se respecte integral acordul încheiat la 14 Aprilie 1927, cu atât mai vârtos că condițiuni asemănătoare celor din acord s'au aplicat deja școlilor normale din Sibiu, Blaj și Oradea-Mare, cât și școlilor minoritare de acest grad.

Adunarea eparhială primește propunerea.

44. Prea Sf. Sa face cunoscut Adunării Eparhiale că atât P. Sf. Sa personal cât și Consiliul Eparhial și-au făcut pe deplin datoria în această chestiune foarte importantă.

Adunarea eparhială ia act cu mulțumire.

Tot Prea Sf. Sa invită pe domnii parlamentari, membrii și ai Adunării eparhiale ca în frunte cu Prea Sf. Sa să se prezinte în corpore Dlui Ministru al Instrucțiunii pentru cererea respectării intergrale a acordului susmenționat referitor la școala normală.

Propunerea Prea Sf. Sale este primită de către Adunarea Eparhială.

45. Președintele Prea Sf. Sa Păr. Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa ridică ședința la ora 5¹/₂ p. m. și fixează teremenul proximei ședințe pentru mâine la ora 10 a. m., când se va continua discuția asupra raportului comisiei culturale.

Președinte:

Secretar:

(ss) Grigorie
Episcop

(ss) Dr. Vasile Mircu

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala“

Tipografia Diecezană din Arad.

— Cincizeci de ani de viață. —

La Dumineca Tomei din anul curent s'a împlinit 50 ani de când Episcopul de pie memorie Ioan Mețianu a înființat „Tipografia Diecezană” din Arad.

Episcopul Ioan Mețianu condus de înalta misiune și conștiu că tiparul este cea mai puternică armă ce ajută un popor să înainteze spre culmele civilizației, a înființat în anul 1879 din mijloacele proprii, o tipografie pe care tot în același an a donat-o eparhiei noastre.

Astfel Tipografia Diecezană din Arad, însemna acum cincizeci de ani pentru progresul culturii noastre naționale o forță, care cu timpul a dat neamului românesc puțința să se cultive și să se apropie în progres de celelalte popoare ce ne înconjoară. Despre roadele însemnate ce a revărsat această tipografie asupra poporului și eparhiei noastre revista noastră „Biserica și Școala” va vorbi în luna Octombrie a. c. când se împlinesc 100 ani dela suirea celui dintâi Episcop Român pe tronul episcopesc din Arad.

Atunci vom jubila 100 ani de viață românească la episcopia noastră și 50 de ani dela existența Tipografiei noastre Diecezane.

Dreptate pe seama Baptistilor.

Felul de a fi al unor baptiști este de o semnificație certată cu doctrina și fapta creștină. Nu numai autoritățile administrative, ci și unele parchete au fost sesizate de fapte, cari am dori să nu fie adevărate dar cari dacă se vor adeveri numai baptiste pot fi numite. Toate se vor dovedi la timpul său chiar pentru cei mai cuprinși de frăgezimea romantică a iubirii față de aproapele.

În fața acestor adevăruri toate neadevărurile debitate de baptiști cu intenție rea împotriva tuturor acelorora, cari arată primejdia baptilismului semidoct dela noi, cad ca fulgii de zăpadă ce se topesc îndată. Noi somăm pe baptiști să trimită doi delegați cari împreună cu doi delegați ortodocși, doi catolici și doi calvini din țară să examineze la fața locului cine sunt baptiștii. Comisia să fie pusă sub președinția unui creștin, aderent al unei confesiuni din țară, prin tragere de sorți.

Comisia va avea să judece, dacă în comuna Iermata baptiștii au cerut sau nu să li s'a închidă adunarea? Comisia va cerceta dacă e adevărat că baptiștii s'au bătut în diferite adunări ca Șomoscheș,

Pleșcața și în comuna Bontestli au desarmat pe un plutonier de jandarmi. Pe lângă aceasta să se vadă dacă baptiștii în adunări au insultat sau nu preoțimea! Comisia va avea să se rostească și asupra altor întrebări ce le va stabili. Mai presus de toate însă comisia va avea să cerceteze dacă baptiștii au respectat legea cultelor și au făcut serviciul numai celor trecuți legal la ei.

La toate acestea așteptăm ca baptiștii să-și numească delegații și atunci comisia va arăta cine grăiește adevărul! Se va vedea cine poartă vina că s'a ivit și secta penticostalistă ieșită din haosul semidoctismului baptist.

Englezii și americani, foarte galanți, să întrebe pe baptiști câți aderenți i-au părăsit? Să întrebe pe baptiști este oare adevărat că din sinul lor au ieșit penticostaliștii, cari răspândesc o erezie și mai mare???

Tot ceea ce s'a scris până acum de către ortodocși despre baptiști, este prea adevărat.

Milleniștii dela noi încă se lăudau cu patriotismul până când s'a dovedit că un adept american a lui Iuda, făcea pe finanțatorul. Baptistii spun că ei sunt îngeri, nu adepți ai lui Iuda, dar Iuda totdeauna apare în lumină îngerească.

Câteva cuvinte

la sărbătoarea Înălțării Domnului

Domnul după ce a grăit cu dânșii, s'a înălțat la cer. Mt. 16, v. 19

Dacă ne pune creștinilor, cineva o întrebare, că după moartea noastră dorim să ajungem în Împărăția Cerurilor, acolo unde este Domnul nostru Isus Hristos?

De sigur, răspundem noi. Dar din ce se vede că dorim? Cine dorește ceva, acela despre aceasta să gândește; iar noi ne gândim la cer? Cine dorește ceva acela lucrează, muncește pentru aceasta, iar noi oare lucrăm pentru cer? Cine dorește ceva acela cere dela Dumnezeu cele dorite; iar noi în rugăciunile noastre către Dumnezeu oare cerem Împărăția Cerului? Iar acum în biserică pentru împărăția cea Cerească am venit noi? Vai, dacă privim viața noastră nu vom găsi, că dorim să ajungem Împărăția Cerurilor. Atunci ce dorim noi? Unde ajungem după moartea noastră?.. În viața viitoare sunt numai două locuri: Raiu și iad. Cine dorește să ajungă în iad? Să ne păzească Dumnezeu să ajungem în locul pregătit satanei și ingerilor lui! Totuș, ce dorim noi? Pentru ce suntem plini de grije, pentru ce muncim, alergăm? Aceasta, nu prea știm. Da viața noastră adeseori puțin seamănă cu viața ființelor înzestrate cu rațiunea și mai puțin seamănă cu viața urmașilor lui Hristos. Și de fapt ce urmași a lui Hristos suntem dacă nu tindem să ajungem acolo unde este El, Dumnezeuul nostru? Și oare suntem ființe

raționale, dacă nu cugetăm și nu ne gândim unde vom fi după moarte? Domne, Dumnezeul nostru, noi fără Tine nici nu putem să ne gândim, nu putem nici să dorim mântuirea noastră, fără ajutorul tău Atotmilostiv, nu putem să ajungem împărăția Ta. Doamne Hristoase, cel ce te-ai înălțat la cer luminează-ne cu mila și harul Tău, fără care noi nu știm ce facem. Scăparea noastră, Mântuitorule, e în mânele Tale, îndreaptă-ne și ne păzește pe calea Impărăției Tale Cerești.

A. Guzețov

Ziua eroilor și 10 Mai în Arad.

Intâiul nostru gând, la 10 ani dela înfăptuirea României mari, a fost hărăzit neuitărilor eroi, cari și-au jertfit ce au avut mai scump pe altarul patriei. Publicul din Arad a făcut o ploasă închinare la mormintele celor ce au făcut posibilă înfăptuirea Unirii.

În ziua eroilor, după sf. Liturgie s'a servit un Te-Deum pe piața Catedralei, pontificat de Arhimandritul Dr. I. Suciuc cu asistența consilierilor: Dr. Gh. Cluhandu, M. Păcățianu, D. Muscan, protop. T. Vățian preoții T. Draia, I. Gheorghiu, S. Ștefea, I. Hălmăgean, Fl. Codrean, Dr. S. Șiclovan N. Tatar și diaconii, Lavru și Măcinic. Apoi s'a făcut procesiunea religioasă la monumentul eroilor din Garnizoana Aradului.

În biserica de aici s'a săvârșit parastas pentru eroii neamului, iar la monumentul din fața bisericii s'au rostit mai multe discursuri.

Părintele profesor dela Acad. Teologică Dr. S. Șiclovan printr'un discurs înflăcărat, a făcut apologia eroismului românesc. Asemenea a vorbit cu mult elan și însuflețire profesorul Vintilă Popescu, iar maiorul Năsturaș a vorbit poetic și frumos.

S'au mai făcut procesiuni la toți morminții din Arad.

*

Au urmat apoi serbările aniversare, desfășurate cu un fast deosebit. Bucuria și însemnătatea sărbătoarei de 10 Mai, s'a anunțat în zorii zilei, prin 21 salve de tunuri.

Întreg orașul a fost încadrat cu drapeluri naționale, iar pe diferite strade au parcurs muzice și fanfare militare. La ora 11 s'a efepuit Te-Deum-ul în catedrala din Arad, pontificat de I. P. C. Arhim. Suciuc, asistat de mai mulți protopopi și preoți.

Discursul festiv a fost rostit de preotul C. Turic.

După Te-Deum, toată lumea s'a grăbit spre casa orașului, unde autoritățile bisericești,

civile și militare au primit defilarea școalelor, și tuturor trupelor ce staționează în Arad.

După masă s'a dat un festival în sala Palatului Cultural, la care a participat public foarte mult. Corul Armonia, condus cu pricepere de profesorul Ioan Lipovan, a cântat mai multe cântece naționale. Vestitul conferențiar Fotino venit pentru acest prilej din București, a ținut o conferință foarte bună despre unirea sufletească ce trebuie desăvârșită după unirea politică, între locuitorii Ardealului și vechiului regat. Fetele dela școala normală acompaniate de muzica militară a jucat în mod drăguț Romană. Seara a fost retragere cu torțe și a fost iluminat întreg orașul Arad.

Misionarismul nostru *)

de Pr. D. Voniga.

Domnilor, Biserica noastră, fără îndoială, e mult încercată. E chiar asaltată de curente și de tendințe straine și dușmănoase. Adevărat că în Temelie nu o vom putea zgudui, dar mici avarieri îi pot altera podoaba și-i pot tulbura consolarea.

Am auzit păreri exprimate în public, că Biserica noastră s'ar găsi la un punct de inacție, că i-ar fi slăbit energia de viață și că se prezintă ca o instituție fără vlagă și contaminată de un pesimism dat pe față printr'un *indiferentism in-productiv*.

Noi respingem părerea. Dar, *dacă nu o vom putea combate* cu dovezi reale, ne vom libera înșine certificat de foarte slab și foarte rău grăitor rezultat misionar.

Ori dacă putem constata și noi trista realitate, să încercăm a erua cauzele:

*

Domnilor, Mântuitorul Christos, a trimis pe Apostolii Săi la misiune, zicându-le: „Mergeți, învățați neamurile, ca să păzească câte v'am poruncit vouă“ (Mat. 28. 19.) Și vorbindu-le lor de misiunea la care i-a trimis, le-a zis că ei sunt *lumina lumii, sarea pământului* și i-a asemănat cu *lumina* pusă în sfeșnic, cu *sarea* care conservă, cu *cetatea* în vârful de munte — îndemnându-i, că *asa să lumineze lumina lor* înaintea oamenilor, că văzând ei faptele lor cele bune să preamărească pe Dumnezeu (Mat. 5. 15).

Din aceste instrucții prea luminate ale divinului Învățător către apostolii săi, apare luminat, că misiunea preotului nu se poate mărgini numai la funcțiuni de cult religios, ci trebuie să se îndeplinească și în mod practic prin *pilde ce inspiră și se impun ca model*.

Așa au făcut și apostolii, cari nu s'au mărginit a predica cuvântul numai în Sinagoge, ci au propovăduit pretutindenea cu vreme și fără vreme: atât în adunări publice, cât și în locuințe particulare; atât celor bogăți, cât și celor săraci, celor din curți boerești cât și celor din colibi sărăcicioase, celor liberi cât și celor întemnițați, celor de pe țarmuri, cât și celor din corăbii pe mare și tuturor și pretutindenea, propovăduind pe Christos nu numai cu cuvântul, ci și *prin faptele lor*: făcându-se astfel *cetate* în vârful de munte, văzută de toată împrejurarea.

Iată busola preotului rom, ortod. în misiunea sa sfântă: a propovădui pe Christos, nu numai în biserică, ci și în

*) S'a cetit în conferința pastorală a preoțimei din protopopiatul Timișorilor, în 14 III a. c.

afară și pretutindenea strălucind în toată vremea prin faptele vieții sale morale. Astfel va putea apoi, cu lumina învățăturilor și prin strălucirea faptelor sale, influența și asupra aceluia, cari n'au nici prilej și poate nici atragere a-i auzi și a-i asculta învățăturile împărtășite dela Amvon. Dacă astfel își va împlini preotul rom, ort, cu inimă și cu însuflețire sfântă misiunea sa de misionar și de păstor sufletesc, atunci de sigur că se va reduce și numărul aceluia, cari vor căuta aiurea consolarea sufletului și mângâierea vieții creștinești.

Domnilor, dacă n'am răspuns, ori *dacă nu putem răspunde* cu conștiința liniștită îndatoririlor indigitate aci și în cari se sintetizează misiunea noastră, — nu numai de preoți ai Altarului, ci și de misionari ai lui Christos, — atunci am găsit deja cauzele situației îngrijorătoare din Biserica noastră și am găsit și motivul solicitudinii, cu care ne recearcă Biserica noastră pentru deșteptarea sufletelor din letargia vieții creștinești.

Să eruăm acum și *condițiile* succesului misionar.

Domnilor, ca preotul să-și poată îndeplini cu efect și cu succes misiunea de *misionar al lui Christos*, prin spiritualizarea vieții și prin evanghelizarea principiilor de cari sunt conduși atât particularii, cât și societatea din care e formată Biserica lui Christos: trebuie să întrunească anumite calități și bunuri spirituale, afară de cari — chiar la mijlocul carierei sale va constata, că s'a angajat în mod temerar la o carieră pentru care *n'are vocațiune*, — adică, că și-a greșit cariera.

Adevărul sancționat în dictonul „*exemplul atrage*” se confirmă mai ales atunci, când se petrece cu atenție și când se pune la cumpănă *individualitatea și viața particulară* a preotului. Exemplul e cel mai bun și cel mai de efect mijloc spre a influența inima și a determina voința oamenilor de a aplica cu viețea lor învățăturile împărtășite de preot.

Viețuirea exemplară a preotului niciodată n'a fost reclamată mai insistent și mai imperios ca în zilele noastre. Să fim numai drepti. Lucrurile se privesc prin prizma realității și oamenii sunt apreciați după valoare. Orice respect și orice considerație li-se acordă numai în proporția valorii reale ce o reprezintă în ordinea morală a lumii, ori în condițiile de interes ale serviciului la care sunt angajați.

Dar preotul ca păstor și misionar trebuie să aibă și o *autoritate întemeiată pe o erudiție teologică*, cu care să se știe impune atât de pe Amvon, cât și în orice împrejurare de viață socială și mai ales în contactul său cu cei cuprinși de *indiferentism* religios ori *chiar înstrăinați* sau chiar cu *porniri dușmănoase* către Biserica și către așezămintele religioase.

Fără această *autoritate* și valoare morală nici un preot și nici un misionar al lui Christos nu-și va putea îndeplini cu succes misiunea pentru care s'a angajat.

Iar calitățile, cari dau și asigură preotului această autoritate sunt:

a) *Curăția vieții*, care distinge și păstrează liniștea conștiinței sufletesti.

b) *Știința temeinică*, fără de care preotul e preterat, neluat în seamă și chiar desconsiderat.

c) *Tactica și cultura solidă*; de aceeaș valoare ca știința. Umilirea servilă e nedeamnă, precum e detestabilă și intimitatea exagerată. Orice fraternizare nejustificată și orice glumă inoportună și fără spirit dărâmă autoritatea preotului chiar acolo, unde ar trebui să se impună cu mai mult tact și cu mai multă prudență.

d) *Activitatea asiduă, trezia și temperanța*, și apoi să nu uităm că

e) *evlavia sinceră* și nefațărîtă încă contribuie în proporție cuvenită la ridicarea autorității și la menținerea prestigiului moral al preotului. În sfârșit

f) *Autoritatea preotului păstor și misionar atârnă foarte mult și dela modul contactului său cu oamenii în societate*. În misiunea sa publică nici preotul nu e vre-un înger. Asta o știm; dar nici vr'un Don Jouan, răpit de toate vanitățile spiritului lumesc nu poate fi. El e *apostol* trimis în lume ca să conducă pe cei credincioși la mântuire; el e *lumină* pusă în sfeșnic: este *sarea* dată spre conservarea credinței și este *celalea* din vârful de munte spre a fi *călăuză de îndreptare* tuturor celor ce caută spre el și cari, *prin el, vor să-și găsească calea spre mântuire*.

Domnilor, Dacă n'avem aceste calități în măsură cuvenită și recerută de greaua noastră misiune, atunci *am descoperit deja* cauzele pentru cari nu putem răspunde cu deplin succes misiunii noastre, și *am descoperit* și cauzele stărilor alarmante, cari ne chiamă și ne impun un misionarism mai intens și cu rezultate mai reale, mai pozitive.

Dacă putem constata, că aceste scăderi ar fi cauzele și motivele vreunei stări de oare-care îngrijorare în Biserica noastră și din care porcede și solicitudinea unui misionarism mai intens și mai activ, ni-se impune datoria a erua și cauzele acestui neajuns și să încercăm a găsi și a propune remediile potrivite pentru îndreptarea situației și cari ar putea avea darul a reporta succes mai deplin și învingere mai perfectă în lupta pentru apărarea Bisericii noastre față de tentațiunile de multe feluri ale celor cari încearcă a o submina.

Între acestea constatăm:

1. *Insuficiența pregătirii* preoților pentru misionarism. Institutele noastre teologice pregătesc preoțimea pentru oficiul sacru și pentru pastorația restrânsă între marginile parohiilor noastre cu viața bisericească netulburată de doctrinele profeților mincinoși și de curentele atâtor sisteme nedisciplinate de *liberă cugetare*, o pregătire specială și temeinică pentru împlinirea cu succes a misionarismului ce ni-se impune față de provocările și de tentațiile curentelor de *comercializare a sufletelor* — noi n'avem.

2. *Insuficiența studiului Biblic*. Mai mult d-lor, chiar neglijența rea, regretabilă, a cetirei sfintei Scripturi. Nu mă refer la nimenea și nu vreau să ating susceptibilități, dar, la acest loc, cred că pot descoperi mărturisirea mai multor preoți, cari nioi măcar odată n'au cetit sfânta carte *pe de-antregul*; cu toate că aceasta ar trebui să fie nu numai în depozitul cunoștințelor, ci — cum se zice — *chiar și în degetul cel mic al fiecărui preot* trimis și angajat a predica și a *tâlcui cuvântul lui Dumnezeu*.

Un preot fără cunoștința temeinică a Sfintei Scripturi precum și a tuturor adminicolilor ei de *Istorie bisericească, de geografie și martirologie, de ceremoniologie, de simbolică, de mistică* și de alte discipline, ce pot fi adminicoli ai studiului Biblic, va sta desarmat *chiar și în fața sectanților*, cari cu texte *râu citate, râu înfelese și râu aplicate* induc în eroare pe cei ce, — precum ei — nu cunosc nici temeiul și nici disciplina credinței adevărate.

3. *Insuficiența zelului și a focului sfânt* al credinței, care încălzește și aprinde în sufletul preotului dorința și *plăcerea de muncă* pentru ideal și care inspiră putere, viață și dor de mântuire în sufletele credincioșilor.

La acest loc am putea constata trista realitate, că preotul român alături de misiunea lui sfântă și grea, mai are să răspundă și altor îndatoriri grele de ordin economic și familiar, ceea ce pe mulți dintre noi nu numai că-i *slăbește* în zelul lor pastoral, dar îi *ispitește* chiar la preocupări, cari nu se pot încadra în *oficiul Sacru și în misiunea pur spirituală a preotului*.

Aceasta împrejurare servește dealtfel spre *descărcarea* multor preoți, pe cari însași realitatea îi aruncă în vâltoarea

grijilor lumești și le răpește iluzia luptei pentru ideal. Ceeace ziceam într'o conferință pastorală în anul 1910, o susțin și astăzi, când referințele de viață și spiritul stăpânitor sunt atât de pretențioase și totodată atât de ingrate, că adevăc: orice oficiu și orice misiune este totodată și *carieră de viață*, în care omul lucrează, ca să *beneficieze de condițiile de traiu și de existență*. Și aici e nefericirea Dlor, că tot așa și *preoția* — chiar în acest sens — e considerată de o *carieră de viață*, iar nu ca misiune sfântă într'un domeniu ideal de economie sufletească.

Să fim sinceri Dlor. oare toți celce astăzi se fac preoți, intră în tagmă mânați de dorul apostoliei și a misionarismului?

Eu cred că în bună parte o fac mai mult de dorul parohiei, ca *post*, ca situație și ca *condiție de traiu* și de existență; — încolo, bun e Dumnezeu, și conștiința preotului, de cele ce vor fi.

Dlor, asta e realitatea! Cu alta de ce să ne amăgim. De altfel avem elemente destule, cari cu toată ființa lor și cu întreg modul lor de pastorație fac dovadă despre acest adevăr, care, — bineînțeles — nu privește pe aceia, cărora li-se cuvine respect și recunoștință.

Remediile acestor neajunsuri ar fi:

1. *Emanciparea preoției* de sub sarcina grijilor de traiu și de existență, cari îl absorb și-l abat dela preocupările pur spirituale și dela o pastorație mai intensă, ce s'ar putea numi misionarism.

Sistemul de retribuție a preoției cu sesiuni parohiale, pe cât se pare a fi de *avantajos pentru unii* și în unele locuri, atât de nenorocos pentru alții și e *absolut nefericit, în genere, sub raportul misiunii spirituale a preotului*. Un echivalent de retribuție sigură în numerar, și plătită regulat și în aceeaș proporție cu retribuția funcționarilor publici și cu calificăție de o seamă cu calificăția academică a preotului, ar putea emancipa preoțimea noastră din situația *desavantajoasă* pentru activitatea lui pur spirituală; căci a fi și *preot și lucrător de pământ*, a fi *la altar și la plug*, ori *la Amvon și la boi*, nu e nici compatibil, nici în ordinea vieții sociale, și nici chiar după sentința Scripturii; căci nimenea nu poate sluji la doi domni, cu aceeaș inimă și aceeaș credință.

2. *Cresterea și pregătirea specială* a preoților pentru misionarism; ori creșterea și pregătirea *unei anumite tagme* de misionari — după exemplul diferitelor congregații și orduri misionare din Biserica apuseană.

În cazul prim, în institutele teologice ar trebui intensificate disciplinele **Studiului Biblic** în sensul arătat mai sus, **Catechezei** și a **oratoriei sacre** cu teorie *intemeiată pe praxă și pe deprinderi*, iar nu făcându-se deprinderile numai ca supliment al teoriilor din manuale.

Iar în cazul al doilea, pregătirea specială a *călugărilor din mănăstiri* ori a preoților cu calități și cu inspirație anume în acest scop și însărcinarea sau trimiterea lor la misiune cu repartizare după ținuturi sau după protopopiate.

La acest loc împărtășesc părerea individuală, că atribuțiile multiple de administrație, fără multe calități spirituale, cu cari este însărcinat șeful protopresbiter al tractului să se *centralizeze la o secție administrativă specială* a protopresbiteratelor din Eparhie, ce s'ar crea la Cons. Eparhial, lăsând și redând pe protopresbiterul tractual în atribuțiile sale de *superior spiritual și de organ de control al activității pastorale și misionare a preoției din tract*, și de un *îngrijitor vigilant al vieții Bisericești din cuprinsul teritoriului său de jurisdicțiune*.

3. *Catehizarea în școală*. Dlor, aceasta e una dintre cele mai capitale probleme a preotului misionar și unul dintre cele mai prielnice și rodnice activități în întreg domeniul de pastorație al preotului. E un teren, în care munca cu zel și cu însuflețire sfântă niciodată nu e zadarnică. E fatal însă

dacă-l lași necultivat și părăginit. Va produce, în acest caz, spini și măracini, ceea ce în sens spiritual sunt **anarhia în credință și în viața Bisericească**.

Preotul în școală își poate făuri generația de credincioși și îi poate **fanatiza** în iubirea și în apărarea credinței.

Ca să putem însă produce acest rezultat, ne rămâne ca să *eșim din cadrele catehizării sarbede pe lecțiuni după forme* și să începem a învăța și a aplica în pastorație sau în misionarismul nostru din școală **arta fanatizării religioase**, cu care lucrează cu succes și cu rezultat vrednic de administrație Biserica apuseană.

La acest loc am putea aminti *lipsa aproape compromițătoare a manualelor corespunzătoare de religione*, prin care catihetului i-se crează o situație destul de desavantajoasă sub considerațiuni de îndrumare și de orientare.

Ar fi un lucru apreciabil și foarte salutar în scop de misiune, dacă fiecare Eparhie ar *emula întru încurajarea autorilor de cărți de religione* corespunzătoare planului și scopului misionar, *chiar prin oferirea de premii la concurs*. Manualele bine apreciate ar deveni proprietatea Eparhiei și s'ar impune tuturor preoților catiheti. În felul acesta mijlocul de propagandă religioasă ar deveni chiar și o bune rentabilă și nobilă întreprindere pentru orice fond disponibil. *Fondul preofesc, de ce n'ar putea face oare aceasta afacere spre protejarea misionarismului religios?*

Noi emitem ideea și facem propunerea.

Mijloacele pastorației și a misionarismului cu succes le-am îndigat alături de cauzele obiective și subiective ale simptomelor de inerție sau chiar a stării de inerție ce i-se atribuie și-a e impută Bisericii noastre

Spre a răspunde onorificei însărcinări de a suleva azi în cadrul unei conferințe chestia *misionarismului nostru* sub considerațiunile rezultatelor pozitive ori negative ce le produce în avantajul sau în dauna Bisericii: am aruncat o privire fugitivă peste câmpul vieții, unde păcatul se războiește cu virtutea și unde *spiritul rățăciilor al oamenilor se opune adevărului vecinic al Evangheliei lui Christos*.

La aceasta luptă suntem trimeseți și noi luând angajament a promova întemeierea împărăției lui Dumnezeu între oameni și a lupta contra celor ce s'ar opune prevedinței Dumnezeiești.

Succesul și izbânda voastră atârnă dela calitatea armamentului moral și spiritual cu care suntem echipați și dela însuflețirea cu care *știm și putem* învăța arma moștenită dela Christos.

Despre împlinirea cu zel și suflet a misiunii ce ni-s'a dat mărturisește situația și starea Bisericii lui Christos, adevăc a împărăției, unde slujim pentru fericirea și pentru mântuirea credincioșilor.

Supun expunerea mea influențată de păreri și de impresii individuale, disecării spirituale a Venerabilei Conferințe.

Timișoara, la 14 Martie 1929.

Pr. D. Voniga.

Studentii Academiei Teologice în propagandă culturală.

Studentii Academiei Teologice din Arad din anul I și II, mânați de dorința de a răspândi cât mai mult cultura prin comunele noastre, cu ocazia zilei eroilor, 9 Mai curent, sub conducerea inimosului și

neobositului nostru profesor Dr. Gheorge Popoviciu la Academia Teologică, au aranjat o serbare culturală în comuna fruntașă și mărginașă Nădlac.

Dimineața în ziua de 9 Maiu, sârb. Înălțarea Domnului, corul stud. în teol. a dat răspunsurile liturgice (Vorobchieviciu). înălțând sufletele credincioșilor, cari umpleau sf. biserică, iar d-l prof. Dr. Gh. Popoviciu a ținut o predică despre „Isus Hristos” foarte bine gustată de către credincioși, în legătură cu însemnătatea zilei eroilor.

Comuna fruntașă Nădlac are în cimitirul ei rămășițele pământești alor trei eroi români căzuți în luptele dela Tisa, și cărora nu peste mult timp le vor ridica un monument vrednic de memoria lor. În fiecare an se fac procesiuni la mormintele lor, de astă dată, după terminarea serviciului divin, studenții au participat la procesiunea dela mormântul celor trei eroi, cari odihnesc acolo dând răspunsurile la parastas. În decursul desfășurării programului studenții au cântat câteva cântece ocazionale, făcând ca sărbătorirea și glorificarea celor ce și-au jertfit viața pentru întregirea Patriei, să fie cât mai evocatoare și mai înălțătoare.

Seara la orele 10 a început reprezentarea programului, cu concursul domnișoarei M. Cărătuș, program selecționat foarte bine pentru însemnătatea zilei.

S'a jucat „La Turnu Măgurele” de V. Alexandri, s'a înscenat „Rugămintea din urmă” de G. Coșbuc etc.

Pentru reușita serbării aducem cele mai călduroase mulțumiri, preoților, mai ales părintelui Nicolae Mărgineanu, corpului didactic primar, în special d-lor I. Totorean și I. Popa, mult binevoitorului Domn avocat Dr. N. Popoviciu, care nu a cruțat nici o ostenală d-lui Țiucra directorul băncii „Nădlăcana”, d-lui Dr. A. Oprișca, precum și tuturor celorlalți, ai căror nume din greșeală ne scapă din vedere.

Serbarea avea să fie una dintre cele mai frumoase manifestațiuni românești, păcat că poporul — nu știu în urma căror împrejurări — nu s'a prea grăbit să ne onoreze.

Raportor.

Nr. 2118 | 1929.

Comunicat.

Se comunică spre știre și orientare tuturor preoților deficienți, văduvelor de preoți și orfanilor că Consiliul eparhial, aprobând propunerea Adunării generale a fondului preoțesc din a.c. a semnat pensionarilor fondului preoțesc, cu începere din 1 Ianuarie a. c. majorarea pensiunii precum urmează:

a) Pensionarii cari au beneficiat anul trecut spor de 500% vor primi 700%.

b) Cari au beneficiat anul trecut spor de 100%; vor primi 150%.

b) Pensionarilor dela data 1 Aprilie 1926, cari în trecut n'au primit spor, li-se mai acordă 25% spor.

Onoratele oficii parohiale sunt invitate a comunica aceste îmbunătățiri celor în drept. Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 4 Maiu 1929.

Pentru P. Sf. Sa. Episcopul Eparhial:
Mihaiu Păcățeanu
consilier referent eparhial.

INFORMAȚIUNI

Necrolog. Incă unul din șirul celor buni! Tânărul student-teolog și fost învățător din comuna Fibiș: Pavel Târziu, a fost petrecut la vecinică odihnă Duminică în 5 Mai a. c. A fost prohodit cu o zguduitoare și impresionantă evlavie creștinească. Preoții și învățătorii din jur, autorități, prietini și cunoscuți, Corul teologic din Arad, au făcut din acest prea trist eveniment de despărțire pământească și un puternic mijloc de întărire a „Legii noastre strămoșești.”

Parentările sfâșietoare de inimi a parohului din loc în sf. Biserică, a studentului-teolog Calinescu și învățătorului Ion Cismaș la mormânt, cântările evlavioase și executate cu o rară precizie, au scaldat în lacrimi ochii tuturor.

Felul cum s'au prezentat și achitat de datorie iubiții noștri tineri-teologi face multă cinste Instituției carela aparțin.

Il deplâng: nemângăyata soție, părinți, frate și nenumărate rude. Odihnească 'n pace!

Ofițerul recunoscător. În vremea marelui război, un tânăr soldat francez ordonanță, găsi, printre cei căzuți în lupte, pe ofițerul său locotenentul greu rănit. Bombardarea însă făcea imposibilă ridicarea celor căzuți. Soldatul, totuș, cu primejdia de a fi sfârticat în bucăți sau îngropat de vreun obuz, s'a strecurat pe brânci până la ofițerul său și l-a adus până la postul de ajutor. Ofițerul i-a spus ordonanței numai atât: — N'am să uit ce ai făcut pentru mine! Și de atunci nu s'au mai văzut. Nu de mult, însă, după atâția ani, fosta ordonanță a primit o scrisoare din partea ofițerului. Scrisoarea era însoțită de 8000 lire sterline, adică peste opt milioane de lei ai noștri...

BIBLIOGRAFIE.

„O mie de pilde pentru viața creștină” este cea mai nouă lucrare a P. Sf. S. Episcopului Aradului, Dr. Grigorie Gh. Comșa, scrisă în colaborare cu profesorii dela Academia teologică din Arad: Dr. Nicolae Popoviciu și Dr. Gheorghe Popoviciu. Cele o mie de pilde sunt luate din viața personalităților celor mai cunoscute ale istoriei universale, din istoria creștinismului, din istoria națională și din viața de toate zilele. Fiind aranjate în mod alfabetic, după materiile, despre cari tratează cartea, se poate utiliza cu cea mai mare ușurință. Celce dorește să illustreze teoria prin realitate, prin exemple luate din viață, nu este nevoit să-și plardă timpul cu căutarea lor, căci lucrarea prezentă li oferă imediat materialul necesar. Astfel preoții predicatori profesorii, învățătorii și conferențarii au câștigat în cartea aceasta un ajutor de neprețuit. Cuprinde 415 pag. Prețul Lei 200. Se poate comanda la **Librăria Diecezană în Arad**, la librăria **Pavel Suru în București**, precum și la alte librării dela centrele eparhiale.

CONCURSE.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din Ghioroc, care prin rezoluțiunea Ven. Consiliu Eparhial Nr. 2619/1929 este decretată de clasa întâi, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala.”

Venitele sunt :

- a) 32 jughere pământ cu drept de pășune.
- b) Birul parohial: dela cei cu casă și pământ, prețul de pe piață în luna Septembrie alor 6 kilograme grâu, — dela cei numai cu casă prețul alor 3 kilograme grâu.
- c) Intregirea de salar dela Stat.
- d) Locuință constătătoare din 4 camere și 1 bucatărie în casa parohială donată parohiei.
- e) Stolele legale.

Concurenții la această parohie luând prealabila autorizare dela protopopul tractual, se vor prezenta în sfânta Biserică spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și în oratorie, cu stricta observare a dispozițiilor din §-ul 33 al Regulamentului pentru parohii.

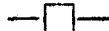
Cererile de concurs ajustate cu atestatele și testimoniile regulamentare și adresate Consiliului Parohial din Ghioroc, se vor înainta P. On. Oficiu Protopopesc ort. rom. în Arad. Cei din altă eparhie vor alătura la cererea de concurs și actul de învoire pentru a recurge la această parohie, dela P. S. Episcop din Arad.

Alesul va predica în toate Duminecile și sărbătorile, și va catehiza la toate școlile din Ghioroc, va suporta toate dările publice după venitul preoțesc.

Consiliul Parohial ort. rom. din Ghioroc.

În înțelegere cu *Traian Vașianu* m. p. protopop.

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei nou înființate din comuna Jimbolla, tractul B. Comloșului, se publică Concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”. Venitele parohiei sunt:

1. Sesiunea parohială constătătoare din 16 jug. cad. pământ arător, situat în hotarul com. Lunga și Vizejdia. Restul de 10 jughere situat în hotarul com. Lunga și Teremia-mare, parohia îl ține prin arendă forțată dela reforma agrară, pentru care însă, nu garantează.

2. Stolele și birul legal.

3. Locuință în natură.

4. Intregirea dela Stat, pentru care parohia nu garantează.

Parohia fiind de cl. I. dela recurenți se cere să albe cvalificațiune regulamentară.

Alesul va catehiza elevii școlii primare, va predica regulat în Sf. Capelă și va suporta toate dările după beneficiul parohial. Recurenții să-și înainteze cererile de recurs, adresate Consiliului parohial ort. rom. din Jimbolla și instruite cu documentele de cvalificațiune și dovezile de serviciu, Oficiului protopopesc ort. rom. B. Comloș, iar dânsii să se prezinte, cu observarea dispozițiilor §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, în Sf. Capelă din Jimbolla spre a se face cunoscuți credincioșilor.

Recurenții din alte Eparhii vor produce învoirea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop eparhial de a putea recurge la această parohie.

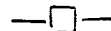
Jimbolla, din ședința Consiliului parohial din 24 Aprilie 1929.

Preot *Gheorghe Cotoșman*, adm. par. președinte.

Adrian Peril, notar.

În înțelegere cu: *Dr. St. Cioroianu*
protopop ort. rom.

2—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune, pe lângă parohul Gavril Selegianu din Timișoara Elisabeta, se publică concurs cu termen de 30 de zile, socotite dela prima apariție în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesiunea parohială.
2. Jumătate din stolele legale.
3. Jumătate din birul parohial.
4. Jumătate din dotațiunea parohului dela Stat.
5. Capelanului i-se asigură locuință cu trei camere, bucatărie, cămară de alimente și pivniță în casa bisericii de sub Nr. 3 Piața Crucii. După moartea actualului paroh, capelanul va intra în beneficiul casei parohiale de lângă biserică.

O B L I G A M E N T E:

a. Viitorul capelan va servi regulat în sf. biserică în fiecare Duminică și sărbătoare, va oficia toate funcțiile din parohie și va face serviciile de spiritual la toate spitalele de pe teritoriul parohiei, b. va catehiza la toate școlile primare și de ucenici aflătoare pe teritoriul parohiei, fără altă remunerație din partea parohiei, c. va fi obligat a-i da ajutor parohului locului la conducerea oficiului parohial, la compunerea socoților, precum și la alte agende scripturistice împreunate cu acel oficiu, d. în proporția venitului din parohie, capelanul va suporta jumătate din impozitele și din toate sarcinile ce cad asupra parohiei.

Parohia fiind de clasa primă, dela recurenți se cere să aibă bacalaureat și cvalificațiune preoțească de clasa primă.

Cei doritori a ocupa acest post, se vor prezenta în cutare Duminică sau sărbătoare în sf. biserică din Timișoara-Elisabeta spre a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratorie, conformându-se strict §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, iar cererile însoțite de anexele necesare, adresate consiliului parohial din Timișoara-Elisabeta, le vor înainta în termenul concursual oficiului protopopesc ort. român. din Timișoara.

Cei din altă dieceză vor cere prealabil Binecuvântarea P. S. Sale Domnului Episcop eparhial, spre a putea recurge.

Timișoara-Elisabeta, din ședința consiliului parohial ținută la 8 Aprilie 1929.

Gavril Selegianu m. p.   *Ioan Jebelean* m. p.
paroh, președ. cons. parohial.   secretar.

În înțelegere cu *Dr. Patrachie Țiucra* m. p.
protopopul Timișorilor.

2—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA.**